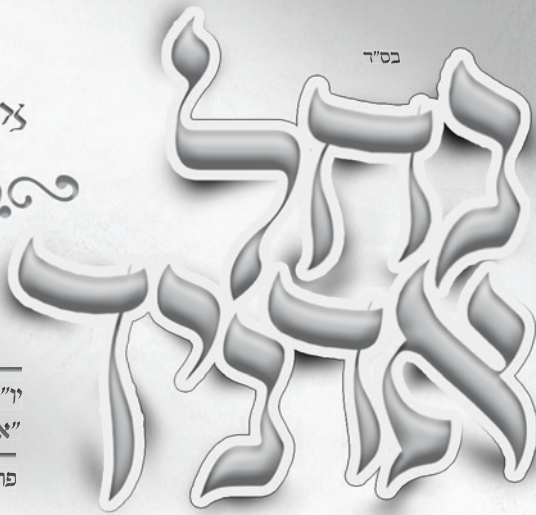

להגלות נעים תורה וחסידי
מנדר היוצא מעוד

י"ל ע"י התאחדות האברכים
"אדנים לתורה" דחסידי זוטשקא
פר' אחו"ק תשפ"ג + גליון ר'

נחל קדומים

דברות קודש ממעיין נובע, כ"ק מרן רבו"ק ז"ע

חלוקי הנחל

פלאות התורה מאוצרותיו של
הגה"ה ר' זרח רונטל שליט"א

"כד מטאן חבריא לפרשתא דא הוי חדאן" סגולת שבת זו ובחינת קבלת התורה בשלמות

סגולות שבת זו

ענין מיוחד יש בשבת קודש זו, שהיא מקודשת ג"כ מצד הקריאה בפ' אחרי, שמעורר הזמן של קדושת יום הכיפורים, וכידוע מה שמובא באמרי יוסף, שבקריאה מעורר הזמן יש יותר כח השפעת קדושת הזמן מאשר בזמן המועד עצמו, משום שבזמן המועד הוי רק בחינת שנה - זמן, משא"כ מה שמתעורר על ידי הקריאה של האדם שהוא בבחינת נפש, והוא גבוה ונשגב יותר, ש'נפש' גבוה יותר מ'שנה', וא"כ ע"י הקריאה בפ' אחרי ניתן להשיג יותר קדושת יום הכיפורים, מאשר בזמן יום הכיפורים עצמו. [וכן מובא בשם הבית אהרן שמעת קריאת פרשת יהו"כ פ' בפרשתינו מתחילה כבר ההכנה לימים הנוראים הבעל"ט]. וכמו כן אור רשב"י ותורתו מתנוצץ ג"כ במיוחד בשבת קודש זו הכוללת השפעות יום ל"ג בעומר.

והנה ביה"כ היה ג"כ ענין של השלמת קבה"ת שקבלו ישראל אז את הלוחות השניות. וכאן מצד פרשת קדושים המחוברת לפ' אחרי, הוי ג"כ הקריאה מעוררת הזמן - בחינת קבלת התורה ועשרת הדיברות בשלימות גדולה יותר מאשר בשבועות. ויה"כ הראשון שבו קיבלו הלוחות השניות, וכאשר נראה לקמן.

פרשה זו בחקאל נאמרה

מובא בשמו"ר (ג. סג.) עה"פ ויחל משה, ובפסיקתא רבתי (פסקא א) ובזוה"ק (ח"ג פ"ד ע"ג) שאחרי מה שקרה לאחר קבלת התורה, בא מרע"ה להמליץ על כלל ישראל, 'לי צוית ולא להם'. שכל מה שקרה הוא בגלל שבעשרת הדיברות אמר הקב"ה הכל בלשון יחיד "אנכי ה' אלוקיך", "לא יהיה לך", "זכור את יום השבת", "כבד את אביך" וכו', שהוא לשון דיבור שמתייחד רק למרע"ה, ובוה שהקב"ה לא דיבר אל בני"ל בלשון רבים באופן שידעו בבידור שהכוונה אליהם, זה גרם לאותו מכשול, ואין על בני"ל שום טענה. [ושם בחז"ל שבכוונה הכין הקב"ה מלכתחילה פתח של תשובה שיהיה למרע"ה מליצה ישירה להגן על בני ישראל לאחר החטא]. ובאמת ע"י טענה זו נאמר "וינחם ה' על הרעה וכו'".

והנה לאחר סליחת החטא ביה"כ, וחזרת הקשר עם הקב"ה בבנין המשכן מט"ו בתשרי, חזר הקשר בשלימותו ביום א' ניסן ב"א תמ"ט לבה"ע, ביום שבו הוקם המשכן ושרתה השכינה בישראל. ובו ביום נאמרו לבני"ל שמונה פרשיות, כמובא בגיטין (פ) ע"א [פרשת טמאים - שזה ע"פ המלבי"ם בפ' נשא, פרשיות תזריע ומצורע].

המשך בעמוד ב' <<<

אהבת ישראל היא מצוה המובנת בשכל האנושי, וכל גופי תורה תלויים בזה, והמצוות האחרות יש שהם חוקים בלי טעם, מ"מ חלילה לך לחסר דקדוק קל בקיום חוקי התורה, מחמת אהבת חברים. ובדבר זה צריך מאד להיזהר שלא לערב בדיני התורה את הנטיות הבהמיות של האדם, ואת הרצונות שבאים מכח הנגיעות והפניות שלו, אלא אע"פ שיאהב כל אחד מישראל כמוהו ממש, מכל מקום יזהר לשמור את כל החוקים בלי לערב בהם את נטיית שכלו.

וזה"ל "ואהבת לרעך כמוך" אבל זכור כי "אני ד'", ולכן "את חוקותי" אפי' את החוקים שאין אנו משיגים את טעמם, ג"כ "תשמור", ואע"פ שהשכל והרצון הגשמיים של מורים לך להעדיף את מצות אהבת חבירך על קיום חוק בלי טעם, לזה הזהיר הכתוב "בהמתך לא תרביע כלאים", כלומר אותם רצונות שנובעים מכח החלק הבהמי שבאדם, אל תערב אותם בכל מה שקשור לשמירת החוקים, "שדך לא תזרע כלאים", "שדה" מורה על ארציות, אל תערב את הרצונות הארציים שבך בעבודת ד'.

(כ"ק רבינו הנחל יצחק ז"ע)

מהנחל

נחלי אש בקצירת האומר

"קען מען דורך ברעבן אלעס"

קדושים תהיו כי קדוש אני ד' אלוקים. פירוש, השי"ת מצוה אתכם להיות קדושים, וכשתשאלו הכיצד זה ניתן לדרוש מקרובי חומר להיות קדושים, ע"ז באה התשובה "כי קדוש אני", וכאשר הולכים עם השי"ת אפשר לבקוע הכל. ("קען מען דורך ברעבן אלעס"). (כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק ז"ע)

עבודת ה' בבחינת 'רצוא ושוב'

דבר אל אהרן אחיך ואל יבוא בכל עת אל הקודש (ויקרא ט. ג.). הנה אי' מספה"ק שנדב ואביהוא התקרבו כ"כ אל ה' באופן גדול עד מאוד, עד שמרוב דבקות ה' ותענוג וחשק והתלהבות בהשי"ת התדבקה נשמתם ביוצרים ויצאה נשמתם, ובלטו ממציאותם לפני הדר גאונו. אך באמת אין חפץ ה' בזה. הדלא בצאת הנשמה הרי הוא כמלאך, וריבוא ריבון מלאכים יש לפני השי"ת לשמשו. ועיקר התענוג שיש להשי"ת הוא בעבודת שוכני בתי חומר המבטטים את הגוף לעבודתו ית'.

ועל כן הרבה השי"ת אזהרות לאהרן הכהן ואמר לו "אל יבוא בכל עת אל הקודש", והיינו להתדבק נפשו במקורה העליון בכל עת שירצה בהתקרבו להשי"ת. כי זה עבודת האדם להיות מתקרב אל ה' בבחי' 'רצוא ושוב' ובל ירסו לעלות מדי ותצא נפשם מהם. ובפרט אהרן קדוש ה' שנכנס לפני ולפנים להקטיר הקטורת, שהוצרך לו חמה וזהירות מופלאה בעמדו כמלאך מיכאל משרת להיות בבחי' 'רצוא ושוב' לבל תצא נפשו מתענוג ודבקות ה'.

(כ"ק מרן רבינו הנחל דוד ז"ע)

לא תשנא את אחיך כמה שבלבך

לא תשנא את אחיך בלבבך, הוכח תוכיח את עמיתך (ויקרא יט. יז.). פירוש, כי לפעמים כשאדם עומד עד אור הבוקר בתורה ובתפלה, ואח"כ הולך לשוק ורואה שאנשים מטורדים בעסקים, אזי מתפאר ומתרעם בלבו עליהם על שלא עשו כמותו בתורה ותפלה, וכלא נחשבים בעיניו. לזה מזהירה התורה מוסר השכל: "לא תשנא את אחיך בלבבך", פירוש כמה שבלבבך שלמדת היום וחברך לא כן עשה, כי אולי גם הוא יש לו מידות אחרות טובות ממך. על כן אדרבה, "הוכח תוכיח את עמיתך", שתוכיח עצמך עם עמיתך לאמה, מי יתן לי שיהיה לי מדות כחברי.

(רביה"ק ר' מאיר מפרימישלאן ז"ע)

ב' מיני כפרה

ונשא השעיר עליו את כל עונותם (ויקרא טו. כב.). הנה השעיר המשתלח מכפר על עונות עם בני ישראל, והציץ גם כן מכפר, וצריך להבין תרתי כפרה למה לו.

ונראה לי דהנה ידוע אשר מכל עבירה שאדם עושה נברא מזיק משחית ח"ו, וחוף מזה עושה פגם כביכול בפנים שלמעלה. ולזה היו צריכים ב' דברים היינו השעיר המשתלח הוא מוחה וממית את המזיק שנברא, על ידי שליחתו למיתה, כי מקודם צריך להרוג ולאבד את כל המזיקין שנבראו על ידי העונות, כי אם לאו, לא יוכל ח"ו לשוב בתשובה שלימה, כי המזיק עומד כנגדו ומקטרג, והציץ מרצה לתקן הפגם שעשה בפנים של מעלה, וזהו שאמרו חז"ל (נחיים פח ע"ב) הציץ מכפר על מעשי עזי פנים, לרמז על הנ"ל.

(רביה"ק ר' מרדכי מנדבורנא ז"ע)

מחיקת החטא כלא היה ע"י תשובה

כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ד' תטהרו (ויקרא טו. ט.). יש להבין אם אמר הכתוב 'לטהר אתכם' מדוע אמר אחר כך 'תטהרו', בודאי יטהרו אם ד' יטהר אותם.

ויש לבאר על דרך משל, אם אדם חייב איזה חוב לחנווני, וכאשר שילם החוב, נוטל החנווני עופרת ומוחק החוב, אבל ניכר מקום החוב על הנייר ונראה שה' שם חוב מתחילה, אבל כאשר הקב"ה מוחק החוב, החטאים של ישראל, מוחק כמו כן שלא יתראה שהי' חטא. וזהו שאמר לפני ד' תטהרו שלא יהי' ניכר שהי' חטא מקדם.

(רביה"ק ר' מרדכי מנדבורנא ז"ע)

לקיים המצוות בשלמות מבלי לערב רצונות עצמיים

ואהבת לרעך כמוך אני ה', את חוקותי תשמורו בהמתך לא תרביע כלאים שדך לא תזרע כלאים (ויקרא יט. יט.). נראה לבאר סמיכות הענינים בדרך הרמז, שהתורה מזהירה, אע"פ שעליו לקיים בשלימות מצות אהבת חבירך, מ"מ חלילה לך מלגרוע ולהחסיר למען זה מההלכות המחוייבים ע"פ דיני התורה. ואפילו בדברים שאין אתה מבין אותם בשכלך, גם בהם צריך להיזהר ולהישמר ולא לגרוע מהם בשום אופן, אף לא לצורך אהבת ישראל. ואע"פ שמצות

ובפירושו רבינו מיוחס (פ"א פ"א) שכולל ג"כ פ' שמיני שבו מפורטים הבע"ח הטמאים האסורים באכילה וכו'. וכן פ' כהנים ולויים ופסח שני ופ' הדלקת המנורה שבפ' בהעלותך (ה"ש) ופ' פרה אדומה שהיו צריכים לעשותה למחרת כ"ב ניסן, וכן פ' אחרי עם כל עניני יוה"פ].

וכל פרשיות אלו נמסרו לבני באופן שנמסר להם כל התורה וכמובא בעירובין נ"ד ע"ב שהסדר היה שקודם מסר מרע"ה לאהרן הכהן, ואח"כ לבני אהרן, ואח"כ לזקנים, ואח"כ לכל בני ישראל. ובנועם אלימלך איתא שסדר זה היה בגלל שאהרן הכהן היה שומע ממרע"ה ע"פ סוד, ובני אהרן אלעזר ואיתמר ע"פ רמז, והשבעים זקנים ע"פ דרוש, וכל בני היו שומעים ממרע"ה על פי פשוט.

הנה במדרש הגדול (פ' פקודי פרק מ' פסוק ג) מובא חידוש נפלא, שבאותו יום - א' ניסן נמסרה לבני ג"כ פרשת קדושים.

אלא שמובא במדרש (ויק"ר דה, ה, ובש"י כאן) בשם רבי חייא, שפרשת קדושים שנאמר בה (ט"ו, א) **"דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם וכו"**, נאמרה בהקהל, מפני שרוב גופי תורה תלוין בה. ומביא הפנים יפות בשם פירוש הראב"ד על תורת כהנים, שהכונה בזה שפ' קדושים לא נמסרה לבני בסדר הרגיל של כל התורה כדלעיל, אלא שכאן אמר מרע"ה את הפרשה לכולם כאחד (אלא שכל א' שמע והשיג כפי מדרגתו - ע"פ הנועם אלימלך), וב'מזרח' כתב שאפילו נשים וטף שלא היו משתתפים כל פעם, כאן היו צריכים כולם להיות שם. ובמהר"ל בגור אריה מובא, שאפילו מי שלא היה לו פנאי היה חייב להיות שם בפרשה זו.

פ' קדושים מעין קבלת התורה בשלמות

ובספר הזיכרון מובא מהמדרש (ביק"ר שס), מדוע פרשה זו כ"כ שונה משאר כל התורה, אומר רבי לוי מפני שעשרת הדיברות כלולין בתוכה. [כנגד דיבור הראשון - "אנכי ה' אלוהיך", נאמר כאן: "אני ה' אלוהיכם". כנגד הדיבור השני - "לא יהיה לך", נאמר כאן: "ואלוהי מסכה לא תעשו לכם". כנגד הדיבור השלישי - "לא תשא", נאמר כאן: "ולא תשבעו בשמי לשקר". כנגד הדיבור הרביעי - "זכור את יום השבת", נאמר כאן: "ואת שבתותי תשמורו". כנגד הדיבור החמישי - "כבד את אביך", נאמר כאן: "איש אמו ואביו תיראו". כנגד הדיבור השישי - "לא תרצח", נאמר כאן: "לא תעמוד על דם רעך". כנגד הדיבור השביעי - "לא תנאף", נאמר כאן: "מות יומת הנואף והנואפת". כנגד הדיבור השמיני - "לא תגנוב", נאמר כאן: "לא תגנובו". כנגד הדיבור התשיעי - "לא תענה ברעך עד שקר", נאמר כאן: "לא תלך רכיל בעמך". וכנגד הדיבור העשירי - "לא תחמוד", נאמר: "לא תעשוק"].

ומובן, שכיון שפ' קדושים היו בחינה של קבלת התורה ועשרת הדיברות ממש, על כן היתה צריכה להיות בהקהל - בהשתתפות כל ישראל ממש. ומדוע היו צריכים לחזור שוב על מעמד קבלת ועשרת הדיברות, אומר הרה"ק מבבלאזוב בספרו צבי לצדיק, וכבר מובא בש"ך עה"ת, ע"פ מה שהובא לעיל, שהיה פגם בזה שנמסרו הדיברות לכלל"י בלשון יחיד, לכך לאחר שנעשה השארת השכינה והקשר עם הקב"ה חזר בשלימותו, חזר הקב"ה ונתן שוב את עשרת הדיברות בלשון רבים, שכולם ישמעו שהקב"ה מדבר לכל אחד ואחד מבני ישראל.

ומעתה נבין מה שמובא בזה"ק שכל שנה כשהגיעו לפ' קדושים היו החבריה קדישא דרשב"י שמחם, כיון שפרשה זו היא מעמד הר סיני מחדש בשלימות, וכמובא בזה"ק (קדושים דף פ"א ע"א) בשם רבי אבא, שפרשה זו "כללא דאורייתא היא", שכן הקב"ה מדבר לבני ישראל באופן שאין מקום לטעות שהכונה לכל אחד ואחד.

הרי לנו קדושת שבת זו מצד פ' אחרי, וכן מצד פ' קדושים, שנכלל בה כח ר"ח ניסן שכולל כח כל חדשי השנה שכלולות ב"ח ניסן. וכח קדושת יום הכיפורים וקבלת התורה ועשרת הדיברות בשלימות.

נחל איתן

טללי טוהר מתוך דא"ה של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

"אמו ואביו תראו ואת שבתותי תשמורו"

לבקע עצים והחטיא המטרה ובקע בארץ, שלא די שלא הועיל אלא השחית את הקרדום.

ועפ"ז י"ל פ' דכשלומודים פרשת קדושים שהיא ממדיגה נשגבה מאד, וכמו שהארץ בזה באוה"ח הקדוש, הנה יש לחוש שמא יבואו ע"ז לחכמתו מרובה ממעשיו. אכן כשנמצאים בתוך חבורה קדושה, הרי אף אם אין אחד במדריגה זו, הרי השני שלומד עימו כן נמצא במדריגה זו, ושייך בזה ההיתר הנ"ל, שכיון שלומדים דברי מוסר גבוהים ורמים ביחד עם אותם שראויים למדריגה זו, שוב הוי הגנה ושמירה שלא יהי בגדר "חכמתו מרובה ממעשיו", וכל אחד מבני החבורה שמח ובוטח בחבריו שהם ישמרו עליו שלא יהי הלימוד בגדר "חכמתו מרובה ממעשיו".

והנה בספה"ק ישמח ישראל כתב עה"פ "איש אמו ואביו תראו", דאמו היינו בינה, ואביו היינו חכמה, שיש לירא מריבוי החכמה והבינה. ולזה יחזק עצמו בקדושת שבת שהיא אמונה פשוטה, וזהו "ואת שבתותי תשמורו" ע"ש.

ויל' עוד דבכל שבת מתגלה השגה של "קדושים תהיו", וכמ"ש באוה"ח הקדוש עה"פ "קדושים תהיו כי אני ד' אלוהיכם - השורה בקרבכם". וזה נעשה בכל שבת שהשי"ת כביכול משרה שינתו על עם ישראל. והנה באותה שעה יש מקום לחוש שלא תהא חכמתו מרובה ממעשיו, אכן "זכור ושמור דיבור אחד נאמרו" (ראש השנה כ"א), "זכור" היינו הארה עליונה מקדושת השבת וכמ"ש (שמות כ"ח) "זכור את יום השבת לקדשו", ויחד עם זה נאמרה מצות "שמור", שהם קדוקי שמירת שבת, מצות מעשיות הן שמירה שלא תהא חכמתו מרובה ממעשיו.

וזהו המשך הכתוב ואמר "ואת שבתותי תשמורו", שבעת האות שמתגלה קדושה מבחי' אבא ואמא צריך להתחזק ב"שמור את יום השבת" (דברים ה' י"א), כדי שלא תהא חכמתו מרובה ממעשיו.

ויש לרמז כן בדברי הפייטן (מזמורת ליל ש"ק), "משוך חסדך לידועך א-ל קנא ונוקם", שמבקשים שהידיעה שמתגלה ביום השבת לא תביא ח"ו להופכו על פניו, שלא תהי' ח"ו נקימה על ריבוי הידיעה. ולזה מהני "נוטרי ליום השביעי זכור ושמור להקם", שבשבת קודש ע"י שצייר השי"ת מצות "שמור" ל"זכור", שיהיה גם פעולות מעשיות להחזיק היראה, אפשר שיהי' קיום לחכמה שמתגלה.

ערבי נחל

אמרים ערבים ממאורי החסידות

חשיבות ההתאספות עם כלל"י

וידבר ד' אל משה לאמר דבר אל כל עדת בני ישראל (ויקרא י"ט, ג). ופי' רש"י מלמד שנאמרה פרשה זו בהקהל, פי' פרשה זו של קדושים תהיו בהקהל, היינו שא"א לאדם שיזכה אל הקדושה אלא א"כ שיהי' בכניסה יחד עם הקהל בעבודת ד'. מפני שרוב גופי התורה תלוין בה, דהיינו תפילה בציבור ודומיהן, וכו', ולזה מדייק רש"י מלמד שפרשה זו של קדושים נאמרה בהקהל דוקא.

(מאור ושמש)

קדושת האדם מחמת מקור נפשו

קדושים תהיו כי קדוש אני ד' אלוהיכם (ויקרא י"ט, א). לכא' אינו מובן מהו נתינת טעם באומרו כי קדוש אני וגו', כי איך יוכל האדם להדמות לבוראו ית' וכו'. אלא ידוע כי כל בחי' נשמת עם בני' המה חצובים מתחת כסא כבודו ית' וית' והם חלק אלוהי ממעל וכו', ולז"א הכתוב כי קדוש אני ד"א, היינו לאשר אני אלוהיכם, ונשמתיכם המה חלק אלוה ממעל, לזה יש יכולת ביד כל איש ישראלי, לבוא לבחי' קדושה הלזו, כל אחד ואחד לפי בחינתו ושורש נשמתו בקודש.

(אוהב ישראל)

ללמוד ולצפות מתי יבוא לידי

ושמרתם מצותי ועשיתם אותם (ויקרא כב, לא), **ושמרתם** זו משנה ועשיתם זו המעשה, וכל שאינו במשנה אינו במעשה (ת"כ פ"ט מ"א). רצ"ל דכתי' ושמרתם מצותי ועשיתם אותם, והנה מצוות קרויים מ"ע, והאיך שייך בהו שמירה, כי שמירה לא יצדק רק על לאוין. לזה אמר, כי שמירה יתבאר בכאן, ע"ד ואביו שמר את הדבר, שהוא לשון המתנה וחיכוך אימתי תבוא לידי, כ"ה הפי' בכאן, ושמרתם זו משנה, כי ילמוד הלכות המצוה בחושבו הן חיש קל יבוא לידי, ואדע איך אקיימם, וכל שאינו במשנה אינו במעשה, כי לא ידע איך יקיימם.

(אגרא דכלה)

למאוס ביצר מצד עצמו

וכי תזבחו זבח תודה וגו' לרצונכם תזבחוהו (ויקרא כב, כט). וכי תזבחו זבח תודה, היינו שתמנעו מעבירות ותזבחו היצר בשביל ד', וזהו לד' לרצונכם תזבחוהו, היינו שלא יהי' הדבר מצד מצות ד' לבד, רק שימאס אצלו העבירה, וכי מרצונו, מלבד המצוה, רק מרצונו ימאס התאוה.

(דברי חיים)

לפני עיור לא תתן מכשול (א)

בפרשתינו נצטוונו באיסור לא תעשה - "לפני עיור לא תתן מכשול", ע"כ נתחיל לעסוק השבוע בלאו זה, לבאר מה נכלל באיסור, גדר, וטעם האיסור, ודינים העולים, הלכה למעשה.

מה נכלל באיסור: הלאו כולל ג' איסורים. **א. לתת לחבירו עצה שאינה הוגנת** שלא יגרם עי"ז נזק בגופו או בממנו (תורת חנינים קדושים, דרווה פשוטו של מקרא זה והטעם שחז"ל דרשו כן פסוק זה שלא לתת עצה שאינה הוגנת ולא כפשוטו לתת מכשול בדרך כגון אבן שיפול בחירו מהו, ושי"ן בפי' רא"ם ובמשכיל לדרו ויע"ע לקמן).

ב. להכשיל חבירו באיסור: (ומכ"ם בספר המצוות, חינוך מצווה רל"ט), והוא חידוש שחידשו חז"ל לכלול אף איסור זה דהרי להכשיל באיסור הוא גם באופן שהנכשל מזיד וא"כ אין הוא עיור בדבר זה, מ"מ חז"ל כללו גם זה באיסור, דתאוותו סימאה את עינו, וממילא נחשב כעיוה והרמז שמצאו חז"ל בתורה"ק, דמצינו דכל מכשול שבמקרא מלא, לבר מן אחד חסר - לפני עיור לא תתן מכשול, לפי שאינו מכשיל ממש, אלא שלא תדבר דבר שחברך נכשל בו (מדדש והובא בבעל הטורים בפרשתו).

ג. נתינת מכשול: נחלקו הפוסקים אם הנותן מכשול לחבירו בדרך, כגון החופר בור ברה"ר וכל כיו"ב, אם נכלל באיסור לפני עיור או לא. ו"א דעובר (מנחת חינוך שם, ויע"ע במשנה ראשונה שביעית ה'ו' שרק בנותן אבן לפני עיור הוא איסור דאורייתא ושאר איסורים הם רק מדרבנן. ובמנ"ש שם טעמם דאין מקרא יוצא מידו פשוט). ו"א דאינו עובר (כן דייק הפנח"ח שם מסתמית החינוך והמכ"ם הגר"פ וירוקס מדכתיב "תתן" והמכ"ם אבן לפני עיור לא נקרא נתן דהוה רק בנותן ליד אדם והיה צריך לחכות תשים). ע"כ.

חומר האיסור: כאילו הורגו: המכשיל ומחטיא את חבירו עונשו חמור יותר מן ההורגו (ההורגו הוא בעוה"ז, והמחטיאו בעוה"ז ובעוה"ב. ומובא במדרש הגדול ויקרא אבימלך לאברהם ויאמר לו כי הבאת עלי חטאה גדולה, מגיד הכותב שכל המסייע חבירו לדבר עבירה כאילו הורגו). אורו: העובר על לפני עיור לא י"א שהוא בכלל אורו משגה עור בדרך (ח"ח סמ"ע ח"מ ס' קמ"ו ובכלל אורו אף בעובר עליו פעם אחת). ומי שהוא בכלל אורו הוא מנודה לשמים (ח"ח סם), ואין תפלותיו מתקבלות (פנח"ח תקפ"א), ואינו יכול לזכות לשפע מה השמים (שמיה"ל ח"ב פ"ט), והמכשיל עובר בהרבה איסורים (כמבאר באריכות בספר "הרימו מכשול" שבו מובא אוצר הלכות וכללים באיסור זה ובנאמר זה נלקט משם דברים שחייבים ומצויים מסודרים כדי שיהיה הקורא ב).
גדרי האיסור: נביא כאן כמה חקירות בגדרי איסור לפני עיור שנחלקו הפוסקים ונפק"מ להלכה בהרבה אופנים, ונביא כמה נפק"מ בקצרה שתלוי בהם ובהמשך נרחיב בזה בס"א. **א.** האם איסור זה הוא איסור בין אדם למקום, ששנאו לפניו שיהיו עבירות בעולם, או שהוא בין אדם לחבירו, דגורם נזק לחבירו שיענש על ידו (פנ"ג בספרו מתן שכון על מצוות חקירה ה'). ונפק"מ (1) אם בא לעשות תשובה אם צריך לפייסו. (2) בדבר שהמכשיל לא מזהר עליו דאם בין אדם למקום גם זה בכלל.

ב. האם איסור זה הוא לאו בפני"ע, והוא עוד איסור הנאמר בתורה כמו שיש איסור של חילול שבת, או שזה פרט בכל לאו ולא. ונפק"מ איזה תשובה צריך לעשות העובר על לפני עיור (ונחלקו בזה הרמב"ן ובעל המאור כמובא בקובץ הגדות סמ"ח סק"ט). **ג.** האם האיסור הוא על עצם נתינת המכשול והאפשרות להיכשל אף שעדיין חבירו לא נכשל, או רק באופן שנכשל כהו. ונפק"מ אם נתן מכשול לחבירו ועדיין לא נכשל, אם צריך להוציא כל ממנו למנוע מכשול מחבירו או לא [חקר בזה היד מלאכי (ס' ס"ה)], ומצינו בזה מחלוקת בפ"י הירושלמי פ"ה ה"ב לגבי האיסור למכור בפירותיו למי שאינו נאמן על המעשרות משבאו לעונת המעשרות].

באילו איסורים יש לאו לפני עיור: יש בזה הרבה פרטים והכלל הוא כל שמכשיל את חבירו לעשות היפך רצון ה' יש חשש של איסור לפני עיור אלא שיש בזה חילוקים ונפק"מ לכמה עניינים כדלהלן:
1) באיסור דאורייתא לכו"ע יש בו איסור מה"ת. **2) באיסור דרבנן** נחלקו הפוסקים, ו"א דיש איסור מה"ת (תוס' ע"ז כב. רשב"א ועוה, והטעם כי התורה ציוותה לשמוע לחכמים, והעובר על דרבנן עבר על לאו מה"ת לא תסוה, ועוד דלא גרע מעצה שאינה הוגנת דהרי מה"ת). ו"א דיש איסור לפני"ע מדרבנן (ה"ן והרא"ש כ"מ סה: וטעמם כיון דמדאורייתא זה היתר גמור ממילא לא נקרא מכשול ואין יתכן שלפני עיור בלאו זה יהיה חמור ממצעם הלאו שזה רק מדרבנן). **והנפק"מ:** בספיקות, בספק פלוגתא וכל כיו"ב דקיי"ל ספק דרבנן לקולא דאורייתא לחומרא. אך לכו"ע יש "איסור" להכשיל אף שזה רק מדרבנן. (דאף ד"א דאין לפני"ע כלל מ"מ איסור יש). **3) באיסור עשה:** אף שבכל מקומות בש"ס מצינו דוגמאות של איסור לפני"ע בלאוין, להלכה קיי"ל דאף בעשין כגון המכשיל חבירו לעבור על איסור עשה או מכשיל בביטול עשה עובר. לכן המונע מחבירו לקיים מצוה או עשה שהוא נוטל ממנו האפשרות לקיימה, כגון המזמין בסעודה ולא ממתין לאחד מהסועדים שקובע ארוח את המקום, עובר בלפני"ע. **4) שאר מצוות:** און קיום מצווה בלי ברכה, הידור מצווה מצווה קיומית, כל שהיא נגד רצון ה' עובר המכשיל באיסור לפני עיור. **5) איסור שבדיעבד מותר:** גם באיסור שבדיעבד מותר יש איסור להכשיל, ולא נימא דהוי כדיעבד אצל העושהו (כב שמעע מערכת ל' אות ע'). ו"א דאין בו משום לפני"ע (שו"ת אחינע"ח ח"ג סכו"ו ע"י"ש ראייתו). לכן המורה לאדם לברך שהכל על פרי העץ שבדיעבד יצא, תלוי במחלוקת זו. **6) כוונת הנכשל לאיסור:** המכשיל את חבירו בדבר שהנכשל לא יודע שזה מותר והוא עושה זאת במחשבה לאיסור, ו"א דעובר (תוס' ריב"א וכן פסקו בשו"ת תורה לשמה וש"ס פ"ב הערה ק"ל), ו"א דאינו עובר בלפני"ע (ספר חסידים ס' ק"א), ולכן הרוצה לברר על אדם לצורך שידור או כדי להעסיקו כעובד וכל כיו"ב, אף שמתור לחקור אודותיו כי זה לשה"ר לתועלת, מ"מ חייב להודיע לזה שהוא מברר אצלו באופן שמתור לו לשמוע לשה"ר וכוונתו לתועלת, דאל"כ יעבור המברר באיסור לפני"ע (ח"ח הל' לה"ר כלל ד' ס"יא).

בחומרא: יש לחלק כך דאם מכשילו בדבר שמחמיר בו מטעם שהכריע את הדין כהפוסקים המחמירים, או עכ"פ חושש לפוסקים אלו, המכשיל עובר בלפני"ע. כגון הלכה שמשנתה מספרדים לאשכנזים מפסקי המחבר והרמ"א, אסור לטעום להכשיל לאשכנזי וכן להיפך. אך באופן שחבירו לא נוהג להחמיר, אלא שהפוסקים כתבו שהמחמיר מותר להקדים במצוות תע"ב, אין בזה לפני"ע. כגון לומר לחבירו שמתור לו לשתות מים מחוץ לסוכה וכל כיו"ב (כן מסתבר כ"מ שכתבו הפוסקים דבאיסור דרבנן אין בו משום עצה שאינה הוגנת).

מידות: מידות: דנו הפוסקים אם יש לפני"ע "במידות" כגון בעכס. כעכס ו"א דאין איסור (שו"ת תורה לשמה ס"ע, והוכיח כן מרב הונא שקרע הבגדים נגד בנו ואף שמחל על כבודו, מ"מ אמאי לא עכס על בנו). ו"א דאסור (ברכי" י"ד ס"מ ורב הונא דקרב הגדים ידע דבנו לא יכעס יותר ממה שמתור). וכן בגאווה, ו"א דהמספר שבחו של אדם בפניו עובר בלפני"ע מכשילו בגאווה (פלא יועץ - דביוה), ומקובל מהגר"ם שאין לפני"ע במידות, וע"כ מותר לקום מפני שיבה ואין לחוש שמכשילו בגאות (הליכ"ש תפילה פ"ב). וכן בלא תחמוד, [רבינו יונה כתיב לא תחמוד קרי ביה לא תחמדי, כי ע"י שמתלבש יפה גורם שאחרים יחמדו].

בנוסף לזה, כתב בחיי אדם (כלל סז סעיף א) אמרו ז"ל [ירושלמי פאה פ"א ה"א], דכל מצוות הבן על האב ואם, הוא פרועון חוב שהבן חייב לפרוע לאביו ולאמו הטובות שגמלוהו [אמנם מצות כיבוד הורים היא גזירת הכתוב, ולכן גם בהורים שלא גידלוהו כלל, ומעולם לא עשו לו שום טובה חייב לכבדם כמו הורים שעשו לו כל הטובות שבעולם]. והרי אין לך פרועון חוב גדול מזה, כאשר הורים שכל כך טרחו עליו בטובותיו כדי שילמד, וכעת שלמד את הש"ס רוצה להצטנע, ואינו משיב להם כגמולם לעשות להם נחת רוח להודיע להם שיש פרי לעמלם.

בנוסף לכך, הרי כיון שכבר שאלו אותו וביקשו ממנו לספר להם מה שסיים, אם אינו מספר להם, עובר גם על מורא, וכמו שכתב המקנה בקידושין (דף לא ע"ב) מה שאמרו בגמרא איזהו כיבוד מאכילו ומשקהו, היינו דוקא כשלא צוה לו אביו, אבל אם אמר לו השקיני, זה הוי בכלל מורא, דאמר שם דלא יעבור על דבריו.

וכענין זה כתב בשו"ת רבי עקיבא אגור (סימן סח) גוף ענין השמיעה בקול אביו ואמו הוא כמו נחת רוח, וזהו נחת רוח להם שיקויים רצונם, ובהיפוך צער להם.

ומה שהבן חושש מכבוד ועין הרע, אין לו לחוש, כיון שהוא מקיים בזה מצוה, שומר מצוה לא ידע דבר רע, בנוסף לכך מובאר במסכת ברכות (דף לא ע"ב) שחנה ביקשה מהשי"ת שיתן לה זרע אנשים, והוא זרע המובלע בין אנשים ואינו מתבלט שיהא לא חכם ולא טיפש, ופרש"י: לא חכם יותר מדאי, שכל יהיה תימה בעיני הבריות ומתור שנדברים בו שולטת בו עין הרע, עכ"ל. וכתב היעב"ץ: לא חכם - בקטנותו לפני זמן של שני מדע. משמע מהיעב"ץ שכל בקשת חנה שבנה יהיה 'זרע בין אנשים' ולא יבלוט בחכמתו רק בהיותו ילד קטן, אבל בגדלותו לאחר י"ג שנים אין חשש.

בנוסף לכך, הרי כיון שכבר שאלו אותו וביקשו ממנו לספר להם מה שסיים, אם אינו מספר להם, עובר גם על מורא, וכמו שכתב המקנה בקידושין (דף לא ע"ב) מה שאמרו בגמרא איזהו כיבוד מאכילו ומשקהו, היינו דוקא כשלא צוה לו אביו, אבל אם אמר לו השקיני, זה הוי בכלל מורא, דאמר שם דלא יעבור על דבריו.

תשובה לשאלה משבוע שעבר

השאלה בקצרה: יהודי שעושה סיום הש"ס, ורוצה לשמור בסוד, כדי שלא יהיה עין הרע, ושלא להכשל בגאווה, והוריו רוצים שייספר להם מה הוא מסיים, האם צריך לספר להם, או שעדיף להתחמק?

תשובה: הבן אינו צודק כי הוא חייב בכיבוד הוריו, ויסוד המצוה של כיבוד הורים, זה לעשות נחת רוח להוריו: כמו שכתב רבינו יונה באגרת התשובה (אות קב) דע שהעולם כולו נברא לכבוד השם יתברך, שנאמר (ישעיה מג ז) כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתי וגו', והרוצה לכבד את השם יתברך, יכבד את אביו ואמו, אמרו וברתינו ז"ל בזמן שמכבד אדם אביו ואמו, אומר הקב"ה מעלה אני עליכם באילו דרתי בניכם וכבודוני, ועיקר כיבוד אב ואם לעשות להם נחת רוח בין בדברים בין במעשה, והמצערם בדברים גדול עונו מנשוא.

וכן כתב בקיצור שולחן ערוך (סימן קמג סעיף טז) מי שהוא רוצה באמת לכבד את אביו ואת אמו, יעסוק בתורה ובמעשים טובים שזהו הכבוד הגדול להאבות, שאומרים הבריות, אשרי לאב ואם שגדלו בן כזה. אבל אם אין הבן הולך בדרך הישר, הרי אבותיו ישאו חרפה עליו, והוא מבייש אותם בבושה שאין גדולה הימנה.

בנוסף לזה, כתב בחיי אדם (כלל סז סעיף א) אמרו ז"ל [ירושלמי פאה פ"א ה"א], דכל מצוות הבן על האב ואם, הוא פרועון חוב שהבן חייב לפרוע לאביו ולאמו הטובות שגמלוהו [אמנם מצות כיבוד הורים היא גזירת הכתוב, ולכן גם בהורים שלא גידלוהו כלל, ומעולם לא עשו לו שום טובה חייב לכבדם כמו הורים שעשו לו כל הטובות שבעולם]. והרי אין לך פרועון חוב גדול מזה, כאשר הורים שכל כך טרחו עליו בטובותיו כדי שילמד, וכעת שלמד את הש"ס רוצה להצטנע, ואינו משיב להם כגמולם לעשות להם נחת רוח להודיע להם שיש פרי לעמלם.

בנוסף לכך, הרי כיון שכבר שאלו אותו וביקשו ממנו לספר להם מה שסיים, אם אינו מספר להם, עובר גם על מורא, וכמו שכתב המקנה בקידושין (דף לא ע"ב) מה שאמרו בגמרא איזהו כיבוד מאכילו ומשקהו, היינו דוקא כשלא צוה לו אביו, אבל אם אמר לו השקיני, זה הוי בכלל מורא, דאמר שם דלא יעבור על דבריו.

וכענין זה כתב בשו"ת רבי עקיבא אגור (סימן סח) גוף ענין השמיעה בקול אביו ואמו הוא כמו נחת רוח, וזהו נחת רוח להם שיקויים רצונם, ובהיפוך צער להם.

ומה שהבן חושש מכבוד ועין הרע, אין לו לחוש, כיון שהוא מקיים בזה מצוה, שומר מצוה לא ידע דבר רע, בנוסף לכך מובאר במסכת ברכות (דף לא ע"ב) שחנה ביקשה מהשי"ת שיתן לה זרע אנשים, והוא זרע המובלע בין אנשים ואינו מתבלט שיהא לא חכם ולא טיפש, ופרש"י: לא חכם יותר מדאי, שכל יהיה תימה בעיני הבריות ומתור שנדברים בו שולטת בו עין הרע, עכ"ל. וכתב היעב"ץ: לא חכם - בקטנותו לפני זמן של שני מדע. משמע מהיעב"ץ שכל בקשת חנה שבנה יהיה 'זרע בין אנשים' ולא יבלוט בחכמתו רק בהיותו ילד קטן, אבל בגדלותו לאחר י"ג שנים אין חשש.

קדושה וביטול

ואמרין הב הב והלעיטנו להיות יש ודבר בפני עצמו וכו' הפך בחינת החכמה".

"זהו בעצם המשך ישיר למה שלמדנו שרק נשמת ישראל אשר שורשם גבוה ומאיר במ בחינת חכמה ולכן רק אצלם שייך המושג של 'ביטול' שהיא הגדרה נרחבת המאפיינת את טבע היהודי שיכול לעשות טובה רק למען הטובה עם זולתו ולעבוד את בוראו שלא לשם מטרה עצמית. מה שאין כן הגויים אשר שורשם משולש קליפות הטמאות לא שייך אצלם כזה מושג. ואפילו כאשר הם עושים טובה לזולת הרי לגרמיהו עבד, שיש להם מטרה מסוימת, אם בשביל להשיג על ידי זה איזה טובה חזרת, או אפילו בשביל מצפונם העצמי הם רוצים להיטב עם אחר. ועדיין "גרמיהו עבד", ואם כאשר למדנו מהות הקדושה הוא ביטול, הרי לעומת זה מהות הקליפה היא האנוכיות והישות".

"ולכן נקראים מתים כי החכמה נחיה וכתוב ימות ולא בחכמה" כי כל החיות של הנבראים זהו אלוקות, ותכלית השגת אלוקות, דהיינו פנינו מקום להשראת אור השם בתוכינו הוא על ידי הביטול. נמצא מי שהוא ישות עצמית, הרי הוא 'מלא' באנוכיות ואין נותן מקום 'לחיות' שהיא החיות הרוחנית למלאת אותו ולכן הוא נקרא מת, חסר חיים".

"אמנם", מרתיע ר' לייב, "לפי האמור נמצא שכל ישות שהיא גורם מפריע להתקשרות לקדושה הרי הוא בחינה של מיתה שהרי היא חסרון בחיות האלוקית, וזהו מטרתנו פה בעולם הזה 'לחיות בקדושה', ולא להכנס חלילה לגדר של מיתה".

"וכן הרשעים ופושעי ישראל קודם שבאו לידי נסיון לקדש השם" אפילו נשמות ישראל אלו, הרי קודם שבאו לידי גילוי האורה המסותרת הם היו בגדר פושעי ישראל, והיו רחוקים מהם השם כרחוק מזרח ממערב, ושם מיתה היה עליהם, ורק כאשר נגעו בנקודת האמונה שבלבם, אז הם התעוררו "לחיים" וגילו את ה'ביטול' לאור אין סוף עם המסירות נפש להשי"ת".

"אבל נשמת ישראל בטבעם אחוים בחכמה", שואל פתח"ס שאלת חכם, "ומצד טבע נפשם יש להם את הביטול להשי"ת. וא"כ מדוע הם נקראים מתים?"

"יפה שאלת, נהנה ר' לייב ומיישב בלשון רבו "כי בחינת החכמה האברה שבנפש האלוקית עם ניצוץ אלוקות שאור אין סוף ב"ה המלוכב בה הם בבחינת גלות בגופם בנפש הבהמית מצד הקליפה שבחלל השמאלי שבלב המולכת ומושללת בגופם בסוד גלות השכינה כו"ל". כאשר הנשמה האלוקית נמצאת בגלות - מבאר ר' לייב ודמעה מתנגנת מעיניו, "הרי אין היא יכולה להוציא את השוקתה ותאורה לפועל. היא הרי נתונה בידי אויב אשר מונע ממנה להתבטל אל אור השם, ולכן היא מסבבת אתה בחומות של חומריות וישות של הנפש הבהמית, ולכן אצל פושעי ישראל הניצוץ האלוקי, על אף שהיא מחכמה עילאה שהוא אור אין סוף ב"ה, הרי הוא בסוד שכינתא בגלותא, ולכן הם נקראים מתים".

"ולכן נקראת אהבה זו בנפש האלוקית שרצונה ונפשית לדבק בה' חיי החיים ב"ה, נפש אהבה מסותרת כי היא מסותרת ומכוסה בלבוש שק הקליפה במושגי ישראל וממנה נכנס בהם רוח שטות לחטוא כמאמר חז"ל אין אדם חוטא וכו'".

בפינת בית המדרש ישבו החבראי, הזנבות המלוחים וכוסיות הי"ש הוסטו הצידה, וכולם ישבו רכונים וקשובים לקולו המלחש של ר' לייב אשר פתח דבריו האיר עם החסידיש'ע רמב"ן בפרשת קדושים אשר מרחיב ומבאר פרישות וקדושה מהו.

"אמנם", ממתק ר' לייב, "אם כי דברים אלו הם היסודות המרכזיים שעליה נבנתה תורת החסידות, בכל זאת נדבר נוסף נצרך לנו כדי שנוכל להכנס אל שערי הקדושה. הרי דברי חז"ל שגורים בפי כל "יכול כמוני? תלמוד לומר כי קדוש אני, קדושתו למעלה מקדושתכם". והרבה פירושים נאים בשבעים פנים נדרשים על לשון חכמינו. ברם, לבל נשכח את הפשוטו של מקרא שהקדושה והפרישות האמיתות שייכות רק לחי העולמיים. כי רק אצל שייך הבדלה אמיתית שהיא מהות עצם הקדושה".

"אם כן, כדי שנוכל לתפוס גם את בדינו איזה קשר למושג של קדושה הרי אנו צריכים להתקשר אל הקב"ה, ואכן זה נעשה על ידי הקדושה שאדם מקדש עצמו למטה, אך עדיין, מהות המושג שייך רק אצל אין סוף ב"ה".

וכן אומר הרבי "זהו כלל בכל סטרא דקדושה שאינו אלא מה שנמשך מחכמה שנקרא קודש העליון הבטל במציאות באור אין סוף ב"ה המלוכב בו ואינו דבר בפני עצמו כו"ל ולכן נקרא כח מה". "למדנו למעלה" - מרחיב ר' לייב ומבאר, "שבחכמה שבנפש האלוקית מאיר אור אין סוף ב"ה שהוא 'טבע' שבכוחה אפילו הקל שבקלים ופושעי ישראל מוסרים את נפשם למעלה משכל ומובן. וזהו למעשה תכלית הביטול, שהם חפצים להתכלל ולהתקשר עם השם אחד גם במחיר מיתתם".

"ומיסוד זה נדבר אברהם ההבנה שלא רק בנשמת ישראל, אלא בכל דבר שהוא סטרא דקדושה, שהוא המשכה מחכמה דאצילות, רק עליו שייך לומר קדוש כיון שהוא נקרא "קודש העליון" שהוא ביטוי לעצם הקדושה, וטעם הדבר שהוא נקרא כך מכיון שבו מלוכב אור אין סוף ב"ה כיון שהוא "טל במציאות" לגמרי לגביו, שזהו מהות החכמה שבה ניכר ומורגש שמבלעדי השי"ת אין שום מציאות כלל".

"אם כן כל דבר שהוא מסטרא דקדושה, שהוא נמשך מבחינת "חכמה" שמהותה היא "כח מה" שהוא הידיעה וההכרה שאנו כלום, שהוא תכלית הביטול והוא אשר בשם קדוש יכונה. ודבר זה יבחן בהרגש הביטול שיש בו שכמה יותר ביטול כך יותר קדושה".

"ותדעו", ממשיך ר' לייב בלהט, "שזהו עיקר גדול בתורת החסידות כמו שהתחלנו, והוא הביטול כלפי אור אין סוף ב"ה. שכפי שראינו אצל רבותינו הקדושים שכל מי חיהם, הם ביטול לגמרי את הרצונות שלהם, וכל תכלית המבוקש היה ביטול לרצון השי"ת. כי הרי גם כאשר האדם לומר ומתפלל הוא גם יכול לשכוח את התכלית ואת העיקר, ובכל דבר יכול האני' להופיע. כאשר הוא לומד בשביל מטרה עצמית אפי' מטרה חשובה אך עדיין עסוק עם האני' שלו, וזהו גורם המפריע להתקשרות לקדושה".

"ותכונת הביטול הטבוע בדברים שבקדושה, הם ההיפך הגמור מהקליפה ששם שולט האני ואפסי עוד". "והוא הפך ממש מבחי' הקליפה וסטרא אחרא שממנה נפשות אומות העולם דעבדין לגרמיהו

זכיה משתלמת (!?)

העיירה הייתה כמרוקחה. הכל דשו ועסקו בחדשה הטריה והמסעירה. ב'פוליש' שלפני ביהמ"ד ניתן היה למשש את ההתרגשות בידים. ה'קיפקע' הרעשנית והגעשנית לא הצליחה להסתיר את קרחתו המבהיקה של 'זעקל-כל יודע' שעמד בטבורה של הקיפקע הגדולה, פניו מאדימים, נהפי זיעה מצבצבים בין חריצי מצחו הגבוה, וידי מתנופפות בהתרגשות לקול דיבורו השוטף.

"אז הוא קנה כרטיס הגרלה, ולא פחות ולא יותר הוא זכה במספר הזוכה, עשרת אלפים וובל, לא פחות!" - סיים זעקל בפאתוס עיניו משוטטות סביבו בוחנות את תגובות השומעים.

"מה?! - נזרקה הצעקה מעשרות פיות בו זמנית, חייקל! זכה בהגרלה?! עשרת אלפים וובל!?"

"תראו מי עובר כאן" - הכריז זעקל "די גביר אַליין"ס" - "מזל טוב - חייקל" - נגשו כולם לברכו, אך משום מה נענו בשפה רפה, ובקול חרישי. "מה קרה חייקל" - נדהמו כולם ממצב רוחו המדוכך, "אינך מעכל עדיין את הבשורה אהר?! אך חייקל התחמק ונשמט מהם בפנים מושפלות.

בפאתי העיירה הרחק מכל ההמולה נשמעה דפיקה על דלת חדר ההמתנה. "יענקל גַבֵּא" ניגש לדלת, ופתחו לרווחה. "אוהו" נענה בקול חגיגי כשראה מי הממתין, "מזל טוב חייקל, אַזאַ שמָּחָה, ברון השם, פֶּינְעֶע הוֹרֶע, אַזאַ גוֹטְעֶע פֶּשׁוּר... מה קרה?" נקטעו ברכותיו החגיגיות בתמיהה רבתית. "מדוע נפלו פניך ומה חרה לך, חושש אתה שלא יהיה לך מה לעשות עם הכסף? אני מבטיח לעזור לך בזה" - הפטיר בצנינות.

"אפשר להיכנס לרבי?" - התעלם חייקל משאלתו. "בוודאי" נענה יענקל, ואחר דפיקה חרישית פתח בפניו את הדלת ובמשיכת כתפיים שייך רגליו בחזרה אל מקומו במכתביה.

בקודש פנימה עמד חייקל בפיך ברכיים לפני הרבי הגדול הרה"ק מאפטא שישב רכון על ספריו במצח קמוט. "רבי", לחש חייקל בחשש, הרבי הרים עיניו מהספרים והביט בו בעיניים מאירות. "זכית בגורל... עשרת אלפים וובל... נו", נענה הצדיק - כאומר "ובכן?". "חושש אני" - הסביר חייקל את לבטיו - "חושש אני שמשלמים לי את שכרי בהאי עלמא. שמא נכנסתי בחברה הבלתי מחמיאה של 'משלם לשונאיו על פניו להאבדו'. האם ייתכן כן?! - תלה חייקל עיניים מצפות בצדיק.

"רִיכְטִיג" - השיב הצדיק על אתו, "אכן, הבנת על נכון את משמעות זכיינתך".

"איז וואס טוהט מען - רבי?! נחרד חייקל. "אוהו" - חייך הצדיק ואמר, "יש לך בריה לקחת דבר שניתן משמים כעונש, ולהפכו לזכות. אם תתנהג כמו יהודי שזכה בגורל, לתת צדקה כמו שצריך, ולהעלות הגשמייות לשם שמים אזי תעשה ממנו כלי לרוחניות ולעבודת ה' ואין נגרע מ'עבודתך' דבר - מחלקך בעוה"ב."

חייקל פנה לצאת בהקלה, ואז כשעמד בדלת קראו הרבי שוב. "שאלתך היתה במקומה. אך לא רק במקרה של זכיה בגורל, רק בכל פְּרִישְׁטִיק". כאשר קיבלת מאת הון ומפרנס פת שחרית להשיבע את נפשך, גם כאן יש לך לחשוש שהוא בגדר משלם לשונאיו על פניו להאבדו.

כי לא תשכח מפי זרעו
בידכם הזכות לקנות חלק בגיליון
שבוע הבא פר' אמור -
שבת שלפני ל"ג בעומר
לכבוד התנא האלוקי רשב"י
ולחיות שותפים עמנו בהעברת
מעיינות רבותינו וזיכוי הרבים
ניתן לפנות
להר"ר לייבוש פרענקל הי"ו
052-761-6734
זכות התנא תגן בוודאי לכל המשתתפים
להתברך בכל מילי דמיטב

ידידנו הנכבד
הרה"ח ר' מאיר משה ברקוביץ
שליט"א
לעיני אביו ידידו הבלתי נשכח
הרה"ח ר' אהרן יודא בן ר' אשר זעליג
זכרנו לברכה
במלאות שנה לפטירתו
ט' אייר תשפ"ב - תשפ"ג
ת.נ.צ.ב.ה.

ידידנו הנכבד
הרה"ח ר' אריה לייב יעברג שליט"א
לרגל הולדת נכדו למז"ט ובשעט"מ
בן לאחוז
הרה"ח ר' אברהם מנחם אייזנבך שליט"א
ויה"ר שיראה ממנו ומכל יוצ"ח
רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר

ידידנו הנכבד
הרה"ח ר' אברהם מנחם אייזנבך שליט"א
לרגל הולדת בנו למז"ט ובשעט"מ
ויה"ר שיראה ממנו ומכל יוצ"ח
רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר
השלום זכר והברית יתקיימו
בשב"ק פר' אחו"ק בבית מדרשינו